

Exam. Code : 103205

Subject Code : 1211

B.A./B.Sc. Semester—V

HOME SCIENCE

(Foods, Nutrition and Child Development—I)

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—60

Note :— Attempt a total of **five** questions. Section E is compulsory and attempt **one** question each from Sections A, B, C and D. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. What do you mean by Food ? Food performs many important functions in our body. Explain. 12
2. What are Proteins ? Discuss the classification and effects of deficiency of Protein. 12

SECTION—B

3. What are the basic causes of Food Spoilage ? Explain any three in detail. 12
4. What are Minerals ? Explain the functions and deficiency of Iodine. 12

SECTION—C

5. Explain the Principles of Growth and Development. 12
6. Discuss the different stages of physical growth of the child. What are the factors effecting the physical growth of the child ? 12

SECTION—D

7. Define Emotional Development. Discuss the different factors effecting emotional development of the child. 12

252(2116)/RRA-4307(T)

1

(Contd.)

8. What are the different stages of Language Development ?
Describe them in brief. 12

SECTION—E

(Compulsory Question)

9. Write short notes on :
- Useful and Harmful aspects of Fear
  - Define Child Development
  - Microwave Cooking
  - Rickets
  - Importance of Food Preservation
  - Write about Arm and Hand Skills of the child.

6×2=12

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਕੁਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਭਾਗ ਓ, ਅ, ਏ ਅਤੇ ਸ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

- ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਭੋਜਨ ਸਾਡੇ ਸ਼ਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12
- ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ? ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਣ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ਅ

- ਭੋਜਨ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ? ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 12
- ਖਣਿਜ ਤੱਤ ਕੀ ਹਨ ? ਆਇਓਡੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਕਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 12

ਭਾਗ—ੲ

- ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 12

6. ਬਾਲਕ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। ਬਾਲਕ ਦੇ ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਤੱਤ ਹਨ ? 12

ਭਾਗ—ਸ

7. ਭਾਵਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਬਾਲਕ ਦੇ ਭਾਵਪੂਰਨ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਿੰਨ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ। 12
8. ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ। 12

ਭਾਗ—ਹ

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

9. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
- (ੳ) ਡਰ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ
 (ਅ) ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ
 (ੲ) ਮਾਇਕ੍ਰੋਵੇਵ ਕੂਕਿੰਗ
 (ਸ) ਰਿਕਟਸ (Rickets)
 (ਹ) ਭੋਜਨ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਹੱਤਵ
 (ਕ) ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕੋਸ਼ਲਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 6×2=12

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੁਲ ਪਾੰਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਭਾਗ ਙ ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ ਤਥਾ ਭਾਗ ਕ, ਖ, ਗ ਤਥਾ ਘ ਪ੍ਰਤਯੇਕ ਮੇਂ ਸੇ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹੈਂ।

ਭਾਗ—ਕ

1. ਭੋਜਨ ਸੇ ਆਪਕਾ ਕਯਾ ਅਭਿਪ੍ਰਾਯ ਹੈ ? ਭੋਜਨ ਹਮਾਰੇ ਸ਼ਰੀਰ ਮੇਂ ਕੲ ਸਹਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਯ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੋ। 12
2. ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਕਯਾ ਹੈ ? ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਕੇ ਵਰਗੀਕਰਣ ਤਥਾ ਅਭਾਵ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵੋਂ ਕੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 12

भाग-ख

3. भोजन नुकसान के बुनियादी कारण क्या हैं ? किन्हीं तीन की विस्तारपूर्वक व्याख्या करो। 12
4. खनिज क्या हैं ? आयोडीन के कार्य तथा प्रभावों की व्याख्या करो। 12

भाग-ग

5. वृद्धि और विकास के सिद्धांतों की व्याख्या करो। 12
6. बच्चे की शारीरिक वृद्धि के विभिन्न चरणों की चर्चा करो। बच्चे की शारीरिक वृद्धि को प्रभावित करने वाले कारक क्या हैं ? 12

भाग-घ

7. भावात्मक विकास को परिभाषित करो। बच्चे के भावात्मक विकास को प्रभावित करने वाले विभिन्न कारकों की चर्चा करो। 12
8. भाषा विकास के विभिन्न चरण क्या हैं ? इनका संक्षिप्त वर्णन करो। 12

भाग-ङ (अनिवार्य प्रश्न)

9. संक्षिप्त नोट लिखो :
- (क) डर के उपयोगी तथा हानिकारक पहलू
- (ख) बच्चे के विकास को परिभाषित करो
- (ग) माइक्रोवेव कुकिंग
- (घ) रिकट्स (Rickets)
- (ङ) भोजन संरक्षण का महत्व
- (च) बच्चों की बांह और हाथ कौशल के बारे में लिखो।

6×2=12